ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

18. prosince 2007 *

Ve věci C-314/06,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Cour de cassation (Francie) ze dne 11. července 2006, došlým Soudnímu dvoru dne 20. července 2006, v řízení

Société Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR)

proti

Administration des douanes et droits indirects

Direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières (DNRED),

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans (zpravodaj), předseda senátu, L. Bay Larsen, K. Schiemann, P. Kūris a C. Toader, soudci,

* Jednací jazyk: francouzština.

generální advokátka: J. Kokott,
vedoucí soudní kanceláře: M.-A. Gaudissart, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 21. června 2007,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Société Pipeline Méditerranée a Rhône (SPMR) H. Hazanem, avocat,

— za francouzskou vládu G. de Berguesem a J.-Ch. Graciou, jako zmocněnci,

— za italskou vládu I. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci s G. Albenziem, avvocato dello Stato,

— za polskou vládu E. Ośnieckou-Tameckou, jako zmocněnkyní,

— za Komisi Evropských společenství J.-P. Keppennem a W. Möllsem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 18. července 2007,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 14 odst. 1 směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani (Úř. věst. L 76, s. 1; Zvl. vyd. 09/01, s. 179) ve znění směrnice Rady 94/74/ES ze dne 22. prosince 1994 (Úř. věst. L 365, s. 46; dále jen „směrnice 92/12").

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Société Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR) a Administration des douanes et droits indirects (Správa cel a nepřímých daní, dále jen „celní správa") a Direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières (Ústřední ředitelství pro celní informace a vyšetřování) ohledně spotřebních daní vyžadovaných celní správou od SPMR z pohonných hmot, které unikly z ropovodu, jímž byly dopravovány v režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně, v důsledku netěsností a následného prasknutí tohoto ropovodu.

Právní rámec

Právo Společenství

3 Podle prvního bodu odůvodnění směrnice 92/12 „vytvoření a fungování vnitřního trhu vyžaduje volný pohyb zboží včetně toho, jež podléhá spotřebním daním". Ve čtvrtém bodě odůvodnění se doplňuje, že „k vytvoření a fungování vnitřního trhu je

třeba, aby vznik daňové povinnosti ke spotřební dani byl stejný ve všech členských státech".

4 Směrnice 92/12 podle upřesnění obsaženého v jejím čl. 1 odst. 1 „stanoví obecnou úpravu pro výrobky podléhající spotřebním a jiným nepřímým daním přímo či nepřímo uloženým na spotřebu těchto výrobků, s výjimkou daně z přidané hodnoty a daní zavedených Společenstvím".

5 Článek 3 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Tato směrnice se na úrovni Společenství vztahuje na následující výrobky, jak je vymezují příslušné směrnice:

— minerální oleje,

[...]"

6 Článek 4 zmíněné směrnice uvádí, že pro její účely se:

„a) ‚oprávněným skladovatelem' rozumí fyzická nebo právnická osoba oprávněná příslušnými orgány členského státu vyrábět, zpracovávat, skladovat, přijímat a odesílat výrobky podléhající spotřební dani v rámci výkonu svého povolání, přičemž výrobky jsou podmíněně osvobozeny od spotřební daně podle režimu uskladnění ve skladu s daňovým dozorem;

b) ‚skladem s daňovým dozorem' rozumí místo, kde zboží podléhající spotřební dani vyrábí, zpracuje, skladuje, přijímá nebo odesílá oprávněný skladovatel v režimu s podmíněným osvobozením od daně při výkonu svého povolání za podmínek stanovených příslušnými orgány členského státu, kde se sklad s daňovým dozorem nachází;

c) ‚režimem s podmíněným osvobozením od daně' rozumí daňový režim používaný při výrobě, zpracování, skladování a přepravě výrobků podmíněně osvobozených od spotřební daně;

[...]"

7 Článek 5 směrnice 92/12 stanoví:

„1. Výrobky uvedené v čl. 3 odst. 1 podléhají spotřební dani od okamžiku výroby na území Společenství, jak je vymezuje článek 2, nebo od okamžiku jejich dovozu na toto území.

Za ‚dovoz výrobku podléhajícího spotřební dani' se považuje vstup tohoto výrobku na území Společenství [...]

V případě, kdy je výrobek propuštěn do některého celního režimu Společenství při vstupu na území Společenství, se však považuje za okamžik dovozu okamžik, kdy tento výrobek opustil celní režim Společenství.

2. Aniž jsou dotčeny vnitrostátní předpisy a předpisy Společenství týkající se celních režimů, jestliže výrobky podléhající spotřební dani

— přicházejí z nebo směřují na území třetích zemí [...] a nacházejí se v některém z celních režimů s podmíněným osvobozením od cla uvedených v čl. 84 odst. 1 písm. a) nařízení [Rady] (EHS) č. 2913/92 [...] nebo ve svobodném pásmu nebo svobodném skladu,

— [...]

považují se za podmíněně osvobozené od [spotřební] daně.

[...]"

8 Článek 6 odst. 1 této směrnice zní:

„Daňová povinnost ke spotřební dani vzniká dnem propuštění výrobků pro domácí spotřebu nebo dnem zjištění manka, které podléhá spotřební dani podle čl. 14 odst. 3.

Propuštěním výrobků podléhajících spotřební dani pro domácí spotřebu se rozumí:

a) každé opuštění, včetně neoprávněného, režimu s podmíněným osvobozením od daně;

[...]“

9 Článek 12 uvedené směrnice stanoví:

„Zřizování a provoz skladů s daňovým dozorem podléhá schválení příslušných orgánů členských států.“

10 Podle článku 13 směrnice 92/12:

„Oprávněný skladovatel je povinen:

a) poskytnout případnou jistotu vztahující se k výrobě, zpracování a skladování a povinnou jistotu vztahující se k pohybu zboží, s výhradou čl. 15 odst. 3

[...]

b) splnit požadavky předepsané členským státem, na jehož území se sklad s daňovým dozorem nachází;

[...]

e) souhlasit s veškerým sledováním zboží a kontrolami stavu zásob.

[...]“

11 Článek 14 této směrnice stanoví:

„1. Oprávnění skladovatelé jsou osvobozeni od spotřební daně ze ztrát, k nimž došlo v režimu s podmíněným osvobozením od daně, které lze připsat nepředvídatelné události nebo vyšší moci a které zjistí orgány daného členského státu. V režimu s podmíněným osvobozením od daně jsou rovněž osvobozeni od daně v případech ztrát způsobených povahou výrobků během jejich výroby, zpracování, skladování a přepravy. Každý členský stát stanoví podmínky, za kterých se toto osvobození od daně přiznává. Toto osvobození od daně se vztahuje rovněž na hospodářské subjekty podle článku 16 během přepravy těchto výrobků v režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně.

[...]

3. Aniž je dotčen článek 20, vyměří se spotřební daň v případě mank jiných než manka [mank] způsobená [způsobených] ztrátami podle odstavce 1 a v případě ztrát, na které nebylo přiznáno osvobození podle odstavce 1, na základě sazeb platných v dotyčných členských státech v okamžiku, kdy ke ztrátě řádně zjištěné příslušnými orgány došlo, popřípadě v okamžiku, kdy bylo manko zjištěno.

[...]“

12 Článek 15 odst. 3 uvedené směrnice zní:

„Rizika spojená s přepravou uvnitř Společenství jsou kryta jistotou poskytnutou odesílajícím oprávněným skladovatelem v souladu s článkem 13 [...]

Jsou-li minerální oleje podléhající spotřební dani přepravovány uvnitř Společenství po moři nebo produktovodem, mohou členské státy zprostit odesílající oprávněné skladovatele povinnosti poskytnout jistotu podle prvního pododstavce.

[...]“

Vnitrostátní právo

13 Článek 158 C celního kodexu, který provádí čl. 14 odst. 1 směrnice 92/12 do francouzského práva, stanoví:

„Ztráty výrobků umístěných v daňovém skladu ropných výrobků nepodléhají dani, je-li správnímu úřadu doloženo:

1. že jsou výsledkem nepředvídatelné události nebo zásahu vyšší moci;

2. nebo jsou způsobeny povahou výrobků. Ministr financí může pro tyto účely svým nařízením pro každý výrobek a způsob přepravy paušálně stanovit přípustnou míru daňově osvobozených ztrát."

Spor v původním řízení a předběžné otázky

14 SPMR, která je oprávněným skladovatelem, provozuje ropovod, jímž dopravuje do Švýcarska pohonné hmoty v režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně. Poté, co SPMR zjistila úniky a následně dne 1. ledna 1997 prasknutí tohoto ropovodu, požádala, aby byla na základě článku 158 C celního kodexu osvobozena od daně požadované celní správou z 795 201 litrů ztracených ropných produktů.

Celní správa měla za to, že nejsou splněny podmínky pro možnost uplatnění zásahu vyšší moci, a trvala na zaplacení spotřební daně ze ztracených množství, z nichž odečetla pouze množství znečišťujících látek získaných nazpět z půdy.

15 Celní správa podala proti SPMR u Tribunal d'instance de Neuilly-sur-Seine žalobu na zaplacení daně. SPMR však prohlásila, že je tato pohledávka promlčená.

16 Cour d'appel de Versailles jakožto soud odvolací zrušil svými rozsudky ze dne 17. prosince 2002 a 23. března 2004 rozsudek prvostupňového soudu s tím, že návrh celní správy byl přípustný a že SPMR nemohla uplatňovat vyšší moc, jelikož tento pojem předpokládá existenci nepředvídatelných a neodvratitelných událostí, jejichž příčina je nezávislá na vůli oprávněného skladovatele.

17 SPMR podala proti těmto rozsudkům odvolacího soudu kasační stížnost ke Cour de cassation. Zejména vytýkala odvolacímu soudu jeho rozhodnutí, že nemůže uplatňovat „nepředvídatelnou událost" nebo „vyšší moc" ve smyslu článku 158 C celního kodexu a následně, že musí SPMR zaplatit cla a daně ze ztracených ropných produktů, a v této souvislosti se dovolávala dvou důvodů na podporu své kasační stížnosti.

18 SPMR za prvé tvrdila, že požadavkem, že ztráty ropných produktů musí být důsledkem nepředvídatelných událostí, jejichž příčina je nezávislá na její vůli, a odmítnutím zkoumat, zda úniky těchto produktů a prasknutí ropovodu vedoucí ke ztrátám mohly pro ni být neodvratitelné, odvolací soud porušil článek 158 C celního

kodexu. Naopak SPMR namítala, že pouze neodvratitelnost charakterizuje „nepředvídatelnou událost" nebo „vyšší moc" ve smyslu tohoto ustanovení.

19 Za druhé poukazovala na to, že mohla využít osvobození upravené ve zmíněném článku 158 C rovněž z toho důvodu, že ztráty ropných produktů dopravovaných narušeným ropovodem byly způsobeny jejich povahou, neboť se jednalo o kapaliny. Skutečnost, že celní správa souhlasila s tím, že nezdaní znečišťující látky získané zpět z půdy implikuje ohledně této povahy, že znečišťující látky, jež nemohly být získány zpět z důvodu povahy půdy, rovněž nebyly předmětem zdanění.

20 Po konstatování, že celní kodex provádí do francouzského práva směrnici 92/12, odvolací soud odkazuje na judikaturu Soudního dvora, podle níž pojem vyšší moci nemá týž obsah v různých oblastech uplatňování práva Společenství a jeho význam musí být určován v právním rámci, v němž se má projevit jeho účinek, se Cour de cassation rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být pojem vyšší moci, která je původem ztrát, ke kterým došlo v režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně ve smyslu čl. 14 odst. 1 směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani, chápán ve smyslu nepředvídatelných a neodvratitelných událostí způsobených nezávisle na vůli oprávněného skladovatele, který se o tyto události opírá na podporu své žádosti o osvobození od spotřební daně nebo postačuje, aby tyto události byly ve vztahu k oprávněnému skladovateli neodvratitelné?

2) Mohou být ztráty části výrobků uniklých z ropovodu v důsledku jejich kapalné povahy a vlastností půdy, do níž unikly, které zabránily jejich zpětnému získání

a vedly k jejich zdanění, považovány za ztráty způsobené povahou výrobků ve smyslu čl. 14 odst. 1 výše uvedené směrnice 92/12 [...]?"

K předběžným otázkám

K první otázce týkající se pojmu „vyšší moc" ve smyslu čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 92/12

21 Je třeba připomenout, že právní řád Společenství v zásadě nehodlá definovat pojmy na základě jednoho či několika vnitrostátních právních řádů, pokud tak není výslovně stanoveno (viz rozsudky ze dne 14. ledna 1982, Corman, 64/81, Recueil, s. 13, bod 8, jakož i ze dne 2. dubna 1998, EMU Tabac a další, C-296/95, Recueil, s. I-1605, bod 30, a ze dne 22. května 2003, Komise v. Německo, C-103/01, Recueil, s. I-5369, bod 33). Jelikož čl. 14 odst. 1 směrnice 92/12 ve své třetí větě stanoví, že každý členský stát určuje podmínky, za nichž se přiznává osvobození stanovené v první větě, netýká se tento odkaz na vnitrostátní právo obsahu nebo rozsahu pojmu „vyšší moc" obsaženého v první větě.

22 Podle čtvrtého bodu odůvodnění směrnice 92/12 musí být vznik daňové povinnosti ke spotřební dani stejný ve všech členských státech, aby se zajistilo vytvoření a fungování vnitřního trhu. V míře, v níž je pojem „vyšší moc" faktorem, který může případně přispět k určení vzniku daňové povinnosti ke spotřební dani, nabývá tento pojem nutně nezávislou povahu a je nutno zajistit jeho jednotný výklad ve všech členských státech.

23 Podle ustálené judikatury vytvořené v různých souvislostech, například v kontextu zemědělské právní úpravy nebo pravidel stanovení procesních lhůt uvedených v článku 45 statutu Soudního dvora, není pojem vyšší moci omezen na absolutní nemožnost, ale musí být chápán ve smyslu neobvyklých a nepředvídatelných událostí nezávislých na vůli hospodářského subjektu, jejichž důsledkům nemohlo být zabráněno ani přes veškerou vynaloženou řádnou péči (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1994, Bayer v. Komise, C-195/91 P, Recueil, s. I-5619, bod 31, jakož i ze dne 17. října 2002, Parras Medina, C-208/01, Recueil, s. I-8955, bod 19, a citovanou judikaturu).

24 Z toho vyplývá, jak již Soudní dvůr upřesnil, že pojem vyšší moci obsahuje objektivní složku, která spočívá v neobvyklých událostech nezávislých na vůli hospodářského subjektu, a subjektivní složku, která spočívá v povinnosti dotčeného subjektu zabezpečit se proti následkům neobvyklé události tím, že učiní vhodná opatření, aniž by však podstoupil nepřiměřené oběti (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Bayer v. Komise, bod 32, a usnesení Soudního dvora ze dne 18. ledna 2005, Zuazaga Meabe v. OHIM, C-325/03 P, Sb. rozh. s. I-403, bod 25).

25 Ustálená judikatura ovšem rovněž stanoví, že jelikož pojem vyšší moci nemá totožný obsah v různých oblastech uplatňování práva Společenství, musí být jeho význam určen v závislosti na právním rámci, v němž se mají projevit jeho účinky (viz rozsudky ze dne 13. října 1993, An Bord Bainne a Inter-Agra, C-124/92, Recueil, s. I-5061, bod 10, jakož i ze dne 29. září 1998, First City Trading a ostatní, C-263/97, Recueil, s. I-5537, bod 41).

26 Je tudíž třeba zkoumat, zda ohledně pojmu „vyšší moc" ve smyslu čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 92/12 vyžaduje systematika a účel této směrnice, aby pojmové znaky vyšší moci, jak vyplývají z judikatury citované v bodě 23 tohoto rozsudku, byly vykládány a uplatňovány zvláštním způsobem.

27 V tomto ohledu vyplývá z prvního a čtvrtého bodu odůvodnění směrnice 92/12, že je jejím cílem zajistit vytvoření a fungování vnitřního trhu pro výrobky podléhající spotřební dani a za tímto účelem vytvořit obecný režim, v němž musí být vznik daňové povinnosti ve všech členských státech stejný.

28 Na základě čl. 5 odst. 1 směrnice 92/12 podléhají spotřební dani výrobky uvedené v čl. 3 odst. 1 této směrnice, k nimž patří i minerální oleje, od okamžiku jejich výroby na území Společenství nebo od okamžiku jejich dovozu na toto území. Zatímco skutečností, která zakládá povinnost ke spotřební dani, je výroba na území Společenství nebo dovoz na toto území, povinnost k jejímu zaplacení vzniká na základě čl. 6 odst. 1 uvedené směrnice teprve dnem propuštění výrobků pro domácí spotřebu nebo dnem zjištění manka, které podléhá spotřební dani podle čl. 14 odst. 3 téže směrnice. Propuštěním výrobků pro domácí spotřebu podle uvedeného čl. 6 odst. 1 se rozumí každé opuštění, včetně neoprávněného, režimu s podmíněným osvobozením od daně.

29 Článek 14 odst. 3 směrnice 92/12 stanoví, že aniž je dotčen článek 20 této směrnice, vyměří se spotřební daň v případě mank jiných než mank způsobených ztrátami podle odstavce 1 zmíněného článku 14 a v případě ztrát, na které nebylo přiznáno osvobození podle odstavce 1, na základě sazeb platných v dotyčných členských státech v okamžiku, kdy ke ztrátě řádně zjištěné příslušnými orgány došlo, popřípadě v okamžiku, kdy bylo zjištěno manko.

30 Z ustanovení zmíněných v předchozích dvou bodech vyplývá v jejich vzájemném spojení, že minerální oleje podléhají spotřební dani pouze z důvodu jejich výroby na území Společenství nebo dovozu na toto území, a že povinnost ke spotřební dani v zásadě vzniká rovněž v případě mank a ztrát, pro které nebylo příslušnými orgány

přiznáno osvobození. Osvobození upravené v čl. 14 odst. 1 první větě směrnice 92/12 ohledně ztrát způsobených vyšší mocí představuje výjimku z tohoto obecného pravidla, kterou je, jak uvedla generální advokátka v bodu 43 svého stanoviska, třeba vykládat restriktivně.

31 Výklad pojmu vyšší moci, který Soudní dvůr podal v jiných oblastech práva Společenství, připomenutý v bodě 23 tohoto rozsudku, se musí uplatnit též v rámci čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 92/12. Oprávněný skladovatel může tudíž požadovat osvobození stanovené tímto ustanovením pouze tehdy, jestliže prokáže existenci událostí nezávislých na jeho vůli, neobvyklých a nahodilých, jejichž důsledkům nemohlo být i přes veškerou vynaloženou řádnou péči zabráněno.

32 V tomto ohledu je však třeba mít za to, že, jak uvedla Komise Evropských společenství, použití těchto podmínek v kontextu čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 92/12 nesmí mít za následek uložení absolutní odpovědnosti oprávněnému skladovateli za ztráty výrobků nacházejících se v režimu s podmíněným osvobozením od daně.

33 Zejména se podmínka, podle níž události související s těmito ztrátami musí být nezávislé na vůli oprávněného skladovatele, neomezuje na události mimo jeho vůli ve smyslu hmotném nebo fyzikálním. Tato podmínka musí být spíše vykládána jako podmínka týkající se okolností, u nichž je patrné, že nejsou pod kontrolou oprávněného skladovatele nebo se nacházejí mimo oblast jeho odpovědnosti (ohledně naposled uvedeného aspektu viz obdobně rozsudek ze dne 5. února 1987, Denkavit, 145/85, Recueil, s. 565, bod 16).

34 Co se týče okolností sporu v původním řízení, ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že SPMR tvrdila před vnitrostátními soudy, že úniky, jež postihly daný ropovod, a posléze prasknutí tohoto ropovodu, které vedly ke ztrátám, ohledně nichž tato společnost podle vlastního tvrzení získala nárok na osvobození od daní, lze připsat na vrub korozi způsobující trhlinky, která byla v rozhodné době neznámým fenoménem, a tudíž nemohla být zjištěna technickými prostředky, jež byly tehdy k dispozici.

35 Ikdyby byl za technické závady zařízení v zásadě zodpovědný ten, kdo je provozuje, nebylo by možno vyloučit, že lze korozi typu popsaného v předcházejícím bodě považovat za případ „vyšší moci" ve smyslu čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 92/12, jelikož to, že nastane, nebylo možno žádným způsobem předvídat při stavu dostupných technických znalostí v této době, a tudíž se vymykalo jakékoli možnosti kontroly ze strany oprávněného skladovatele. Vnitrostátním soudům přísluší zkoumat, zda byly tyto podmínky splněny ve věci projednávané v původním řízení.

36 Co se týče podmínky, podle níž musí oprávněný skladovatel prokázat požadovanou řádnou péči, SPMR a Komise tvrdí, že tato podmínka byla splněna, jelikož je prokázáno, že se daný hospodářský subjekt řídil příslušnými technickými předpisy.

37 Třebaže dodržování technických předpisů týkajících se kvality, konstrukce, údržby a provozování ropovodu může být považováno za nutnou podmínku ke konstatování existence chování s řádnou péčí, není samo o sobě rozhodující. Dostatečná řádná péče předpokládá kromě toho trvalou činnost zaměřenou na zjišťování a vyhodnocování možných rizik, jakož i schopnost přijmout odpovídající a účinná opatření s cílem zabránit, aby se tato rizika projevila.

38 Kromě toho ani skutečnost, že podle článku 12 směrnice 92/12 zřizování a provoz skladů s daňovým dozorem, jako například ropovodu za takových okolností, jako jsou okolnosti sporu v původním řízení, podléhají schválení příslušných orgánů členských států, ani skutečnost, že je oprávněný skladovatel povinen splnit požadavky, jejichž výčet je podán v článku 13 této směrnice, zejména požadavek souhlasu s veškerým sledováním zboží, ani skutečnost, že z čl. 15 odst. 3 druhého pododstavce téže směrnice týkajícího se možnosti zproštění – pro přepravu minerálních olejů produktovody – povinnosti poskytnout jistotu k pokrytí rizik spojených s přepravou uvnitř Společenství a že zákonodárce Společenství považuje přepravu ropovodem za bezpečnou, nepředstavují faktory relevantní pro určení, zda byly splněny podmínky ohledně existence zásahu vyšší moci. Jak zdůraznila generální advokátka v bodech 46 a 47 svého stanoviska, na jedné straně schválení oprávněného skladovatele, jakož i kontroly, jimž je podroben, jako například kontroly stanovené ve zmíněném článku 13, mají pouze zajistit, že tento skladovatel dosahuje míry spolehlivosti vyžadované u režimu s podmíněným osvobozením od daně, a na druhé straně skutečnost, že příslušné orgány členského státu udělily povolení ke zřízení a provozování skladu s daňovým dozorem, nečiní tento stát spoluodpovědným za spotřební daň z výrobků, které byly předmětem ztráty v důsledku technického selhání schváleného způsobu přepravy.

39 Konečně nelze tvrdit, že spotřební dani nepodléhají výrobky ztracené, a to z toho důvodu, že nebyly nikdy propuštěny pro domácí spotřebu, jak to požaduje čl. 6 odst. 1 směrnice 92/12 jakožto podmínku pro vznik daňové povinnosti. Jak bylo uvedeno v bodu 30 tohoto rozsudku, minerální oleje jsou podrobeny spotřební dani pouze z důvodu jejich výroby na území Společenství nebo dovozu na toto území, a povinnost ke spotřební dani vzniká rovněž v případě mank a ztrát, pro které nebylo příslušnými orgány přiznáno osvobození. Z toho plyne, že propuštění pro domácí spotřebu není rozhodující skutečností pro vznik daňového dluhu.

40 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je na první položenou otázku nutno odpovědět, že pojem „vyšší moc" ve smyslu čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 92/12 se vztahuje k událostem nezávislým na vůli oprávněného skladovatele, neobvyklým a nepředvídatelným, jejichž důsledkům nemohlo být ani přes veškerou vynaloženou

řádnou péči zabráněno. Podmínka, podle níž události musí být nezávislé na vůli oprávněného skladovatele, se neomezuje na události mimo jeho kontrolu ve smyslu hmotném nebo fyzikálním, ale vztahuje se i k událostem, u nichž je patrné, že objektivně nepodléhají kontrole oprávněného skladovatele nebo se nacházejí mimo oblast jeho odpovědnosti.

K druhé otázce, která se týká pojmu „ztráty způsobené povahou výrobků" ve smyslu čl. 14 odst. 1 druhé věty směrnice 92/12

41 Položením druhé otázky se chce předkládající soud dozvědět, zda mohou být ztráty části ropných produktů uniklých z ropovodu v důsledku jejich kapalné povahy a vlastností půdy, do níž unikly, které zabránily jejich zpětnému získání, považovány za „ztráty způsobené povahou výrobků" ve smyslu čl. 14 odst. 1 druhé věty směrnice 92/12.

42 Podle svého znění se toto ustanovení vztahuje pouze na ztráty způsobené povahou výrobků, k nimž došlo v rámci určitých operací uvedených v taxativním výčtu, k nimž patří i přeprava. Zatímco pojem ztrát způsobených povahou výrobků může, jak poznamenala italská vláda, zahrnout takzvané „technické" ztráty, nelze jej rozšířit na ztráty vzniklé v důsledku nehody.

43 Navíc vzhledem k tomu, že se osvobození od daně stanovené pro takovéto přirozené ztráty liší od osvobození stanoveného v čl. 14 odst. 1 první větě směrnice 92/12 pro ztráty, které lze připsat nepředvídatelné události nebo vyšší moci, nelze prvně

zmíněné osvobození vykládat rozšiřujícím způsobem tak, aby zahrnulo situace, za nichž nejsou splněny podmínky umožňující jeho uplatnění.

44 Na druhou položenou otázku je tudíž nutno odpovědět, že ztráty části výrobků, které unikly z ropovodu v důsledku jejich kapalné povahy a vlastností půdy, do níž unikly, které zabránily jejich zpětnému získání, nemohou být považovány za „ztráty způsobené povahou výrobků" ve smyslu čl. 14 odst. 1 druhé věty směrnice 92/12.

K nákladům řízení

45 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) Pojem „vyšší moc" ve smyslu čl. 14 odst. 1 první věty směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani, ve znění směrnice Rady 94/74/ES ze dne 22. prosince 1994 se vztahuje k událostem nezávislým na vůli oprávněného skladovatele, neobvyklým a nahodilým, jejichž důsledkům

nemohlo být ani přes veškerou jím vynaloženou řádnou péči zabráněno. Podmínka, podle níž události související s těmito ztrátami musí být nezávislé na vůli oprávněného skladovatele, se neomezuje na události mimo jeho kontrolu ve smyslu hmotném nebo fyzikálním, ale vztahuje se i k okolnostem, u nichž je patrné, že objektivně nepodléhají kontrole oprávněného skladovatele nebo se nacházejí mimo oblast jeho odpovědnosti.

2) **Ztráty části produktů, které unikly z ropovodu v důsledku jejich kapalné povahy a vlastností půdy, do níž unikly, a které zabránily jejich zpětnému získání, nemohou být považovány za „ztráty způsobené povahou výrobků" ve smyslu čl. 14 odst. 1 druhé věty směrnice 92/12, ve znění směrnice 94/74.**

Podpisy.